

Socjologia religii i ateizmu

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Socjologia	Cykl dydaktyczny 2023/2024	
Specjalność -	Kod przedmiotu HSOCS.I2K.80a42de43829498edbd65823da839cd1.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Humanistyczny	Języki wykładowe polski	
Poziom kształcenia Studia licencjackie I stopnia	Obligatoryjność Do wyboru	
Forma studiów Stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów Ogólnoakademicki	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak	
Koordinator przedmiotu	Radosław Tyrała	
Prowadzący zajęcia	Radosław Tyrała	
Okres Semestr 2	Forma zaliczenia Zaliczenie	Liczba punktów ECTS 2
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Konwersatorium: 30	

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawową aparaturą pojęciową, zapleczem teoretycznym oraz badaniami empirycznymi z zakresu socjologii religii i ateizmu/nie-religii. Standardowo wykłady takie ograniczają się do przedstawienia stanu religijności oraz przemian, jakim ona podlega we współczesnym świecie. Tutaj zostaną one uzupełnione o analizę irreligii i irreligijności, traktowanej jako swoisty rewers religii i religijności.
----	---

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	Posiada podstawową wiedzę na temat głównych - klasycznych i współczesnych - koncepcji i teorii w socjologii religii i nie-religii	SOC1A_W03	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu
W2	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu socjologii religii i nie-religii, jej relacjami z innymi dyscyplinami, subdyscyplinami socjologii	SOC1A_W01	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu
W3	Posiada wiedzę na temat najważniejszych zjawisk i procesów zachodzących w polu współczesnej religii	SOC1A_W04	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Umie rejestrować i interpretować zjawiska społeczne, kulturowe, polityczne odnoszące się do sfery socjologii religii i nie-religii	SOC1A_U01	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu
U2	Potrafi właściwie określać priorytety służące realizacji podejmowanych działań.	SOC1A_U03	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Dostrzega i prawidłowo rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu.	SOC1A_K04	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Celem modułu jest zapoznanie studentów z podstawową aparaturą pojęciową, zapleczem teoretycznym oraz badaniami empirycznymi z zakresu socjologii religii i ateizmu.

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
Konwersatorium	30
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	20
Przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	5
Dodatkowe godziny kontaktowe	2
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 57
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
1.	<p>Program zajęć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powitanie, omówienie reguł gry. 2. Abecadło: definicje religii, sekta/kościół, magia/religia. 3. Erozja: sekularyzacja i desekularyzacja. 4. Przemiana: prywatyzacja i religia nieoficjalna. 5. Fenomeny: nowa duchowość, nowe ruchy religijne, religie satyryczne. 6. Polityka: trudne relacje państw i kościołów. 7. Zaangażowanie: fundamentalizmy i religie publiczne. 8. Doświadczenie: zjawiska mirakularne i pielgrzymowanie. 9. Projekcja filmu. 10. Konwersje: dynamika tożsamości nie/religijnych w cyklu życia. 11. Wykluczenie: osoby niereligijne jako mniejszość kulturowa. 12. Sekularyzmy: Nowy Ateizm i to, co poza nim. 13. Studenckie projekty grupowe I. 14. Studenckie projekty grupowe II. 15. Studenckie projekty grupowe III. 	W1, W2, W3, U1, U2, K1	Konwersatorium

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia:

Wzajemne ocenianie (Peer assessment), Kształcenie zdalne, Dyskusja, Praca grupowa

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Konwersatorium	Projekt, Zaangażowanie w pracę zespołu	

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę. Warunkiem jego zakończenia jest praca w grupie i udział w projekcie grupowym. Dozwolone są dwa terminy poprawkowe. Student nieobecny podczas własnego projektu będzie musiał go wykonać samodzielnie.

Sposób obliczania oceny końcowej

- Obecność na zajęciach jest obowiązkowa – prowadzący będzie ją każdorazowo sprawdzał. Dozwolone są 2 nieusprawiedliwione nieobecności podczas kursu (nie dotyczy to jednak prezentacji własnego projektu grupowego – wtedy obecność jest obowiązkowa pod sankcją oceny niedostatecznej za pierwszy termin).

- Praca w grupach – max 30 pkt.

Na każde zajęcia studenci w grupach opracowują zagadnienia na podstawie zadanych wcześniej tekstów. Po zaprezentowaniu treści następuje etap pytań od prowadzącego i studentów z innych grup. Członek grupy nieobecny na danych zajęciach nie otrzymuje punktów wypracowanych przez jego grupę. Podczas każdego zajęcia grupa może otrzymać 0-3 pkt. Włączone zostaną też elementy wzajemnego oceniania swoich wystąpień przez osoby studiujące.

- Projekt grupowy – max 10 pkt.

Obowiązkowe wykonanie projektu grupowego zakończonego prezentacją podczas zajęć. Projekt polega na przygotowaniu referatu na temat wybranej wcześniej grupy nie/religijnej, nowego ruchu religijnego, organizacji nie/religijnej, kościoła, wyznawców religii satyrycznej. Szczegóły do omówienia podczas pierwszych zajęć.

- Podczas kursu uzyskać można w sumie 40 pkt. Zaliczenie jest od 20 pkt.

Skala ocen:

0-19 – ndst; 20-23 – dst; 24-27 – dst+; 28-31 – db; 32-35 – db+; 36-40 – bdb

- Ocena końcowa za kurs:

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę. Warunkiem jego zakończenia jest praca w grupie i udział w projekcie grupowym. Dozwolone są dwa terminy poprawkowe. Student nieobecny podczas własnego projektu będzie musiał go wykonać samodzielnie.

Dozwolone są dwa terminy poprawkowe polegające na indywidualnie wykonanym projekcie, z czego do ostatniego należy podejść w sesji poprawkowej. W przypadku osób, które zaliczyły w pierwszym terminie ocena końcowa za kurs jest tożsama z oceną za kurs (obecność/praca w grupach/projekt grupowy). W przypadku osób, które zaliczyły kurs w terminie poprawkowym ocena końcowa to ocena za kurs, ale pomniejszona o pół stopnia (nie dotyczy osób, które zdały egzamin na ocenę dostateczną). W przypadku osób, które zaliczyły kurs w terminie poprawkowym II ocena końcowa to ocena za kurs, ale pomniejszona o jeden stopień (nie dotyczy osób, które zdały egzamin na ocenę dostateczną).

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

Dozwolone są 2 nieusprawiedliwione nieobecności podczas kursu (nie dotyczy to jednak prezentacji własnego projektu grupowego – wtedy obecność jest obowiązkowa pod sankcją oceny niedostatecznej za pierwszy termin). Każdą kolejną należy odpracować na dyżurze u prowadzącego w pierwszym możliwym terminie.

Wymagania wstępne i dodatkowe

brak

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

Obecność na zajęciach jest obowiązkowa – prowadzący będzie ją każdorazowo sprawdzał. Dozwolone są 2 nieusprawiedliwione nieobecności podczas kursu (nie dotyczy to jednak prezentacji własnego projektu grupowego – wtedy obecność jest obowiązkowa pod sankcją oceny niedostatecznej za pierwszy termin).

Literatura

Obowiązkowa

1. Berger Peter L. 1997. Święty baldachim. Elementy socjologicznej teorii religii, Kraków: ZW NOMOS.
2. Kehrer Günther. 1997. Wprowadzenie do socjologii religii, Kraków: ZW NOMOS.
3. Adamski Franciszek (red.). 1984. Socjologia religii. Wybór tekstów, Kraków: WAM.
4. Baniak Józef. 2007. Desakralizacja kultu religijnego i świąt religijnych w Polsce. Studium socjologiczne, Kraków: ZW NOMOS.
5. Barker Eileen. 2002. Nowe ruchy religijne, Kraków: ZW NOMOS.
6. Beckford James. 2006. Teoria społeczna a religia, Kraków: ZW NOMOS.
7. Beyer Peter. 2005. Religia i globalizacja, Kraków: ZW NOMOS.
8. Borowik Irena. 1997. Procesy instytucjonalizacji i prywatyzacji religii w powojennej Polsce, Kraków: UJ.
9. Borowik Irena. 2000. Odbudowywanie pamięci. Przemiany religijne w Środkowo-Wschodniej Europie po upadku komunizmu, Kraków: ZW NOMOS.
10. Borowik Irena i Tadeusz Doktor. 2001. Pluralizm religijny i moralny w Polsce, Kraków: ZW NOMOS.
11. Bowie Fiona. 2008. Antropologia religii. Wprowadzenie, Kraków WUJ.
12. Boyer Pascal. 2005. I człowiek stworzył bogów... Jak powstała religia, Warszawa: Prószyński i S-ka.
13. Bullivant Stephen i Michael Ruse (red.). 2013. The Oxford Handbook of Atheism, Oxford: Oxford University Press.
14. Casanova José. 2005. Religie publiczne w nowoczesnym świecie, Kraków: ZW NOMOS.
15. Ciupak Edward. 1973. Katolicyzm ludowy w Polsce. Studia socjologiczne, Warszawa: Wiedza Powszechna.
16. Clarke Peter B. (red.). 2011. The Oxford Handbook of the Sociology of Religion, Oxford: Oxford University Press.
17. Davie Grace. 2010. Socjologia religii, Kraków: ZW NOMOS.
18. Dobbelaere Karel. 2008. Sekularyzacja. Trzy poziomy analizy, Kraków: ZW NOMOS.
19. Durkheim Émile. 1990. Elementarne formy życia religijnego. System totemiczny w Australii, Warszawa: PWN.
20. Eller Jack David. 2007. Introduction Anthropology of Religion. Culture to the Ultimate, New York, London: Routledge.
21. Flynn Tom (red.). 2007. The New Encyclopedia of Unbelief, Amherst, NY: Prometheus Books.
22. Gowin Jarosław. 1999. Kościół w czasach wolności 1989-1999, Kraków: Znak.
23. Hałas Elżbieta. 2007. Konwersja. Perspektywa socjologiczna, Warszawa: WN Scholar.
24. Kubiak Anna E. 2005. Jednak New Age, Warszawa: Jacek Santorski & Co.
25. Libiszowska-Żółtkowska Maria. 2000. Wiara uczonych. Esej socjologiczny mocno osadzony w empirii, Kraków: ZW NOMOS.
26. Luckmann Thomas. 2006. Niewidzialna religia. Problem religii we współczesnym społeczeństwie, Kraków: ZW NOMOS.
27. Mariański Janusz. 2004. Religijność społeczeństwa polskiego w perspektywie europejskiej. Próba syntezy socjologicznej, Kraków: ZW NOMOS.
28. Mariański Janusz. 2010. Religia w społeczeństwie ponowoczesnym. Studium socjologiczne, Warszawa: Oficyna Naukowa.
29. Martin Michael (red.). 2007. The Cambridge Companion to Atheism, Cambridge: Cambridge University Press.
30. McGuire Meredith B. 2012. Religia w kontekście społecznym, Kraków: ZW NOMOS.
31. Norris Pippa i Ronald Inglehart. 2006. Sacrum i profanum. Religia i polityka w świecie, Kraków: ZW NOMOS.
32. Pietrzak Michał. 2010. Prawo wyznaniowe, Warszawa: LexisNexis.
33. Piwowarski Władysław. 2000. Socjologia religii, Lublin: RW KUL.
34. Tyrała Radosław. 2014. Bez Boga na co dzień. Socjologia ateizmu i niewiary, Kraków: ZW NOMOS.
35. Weber Max. 1994. Etyka protestancka a duch kapitalizmu, Lublin: Test.
36. Załęcki Paweł. 2001. Między triumfalizmem a poczuciem zagrożenia. Kościół rzymskokatolicki w Polsce współczesnej w oczach swych przedstawicieli. Studium socjologiczne, Kraków: ZW NOMOS.
37. Zielińska Katarzyna. 2009. Spory wokół teorii sekularyzacji, Kraków: ZW NOMOS.
38. Zieliński Ariel. 2004. Na straży wiary prawdziwej. Zjawiska cudowne w polskim katolicyzmie ludowym, Kraków: ZW NOMOS.
39. Zuckerman Phil. 2008. Society Without God: What the Least Religious Nations Can Tell Us About Contentment, New York: New York University Press.
40. Bruce Steve. 2006. Fundamentalizm. Warszawa: Wydawnictwo Sic!

Badania i publikacje

Publikacje

1. Borowik Irena, Branko Ančić i Radosław Tyrała. 2013. „(Atheism in) Central and Eastern Europe”, w: Stephen Bullivant (red.), Oxford Handbook of Atheism, New York: Oxford University Press, s. 622-637.
2. Tyrała Radosław. 2011, Religijność współczesna – między erozją a metamorfozą, w: Łucja Kaprańska (red.), Kulturowe

aspekty społeczeństwa informacyjnego, Łódź: PRINTPAP, s. 127-146.

3. Tyrąła Radosław. 2014. Bez Boga na co dzień. Socjologia ateizmu i niewiary, Kraków: ZW NOMOS.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
SOC1A_K04	Podziela etyczne założenia prowadzenia badań socjologicznych i rzetelność publikacji ich efektów oraz przestrzega zasad etyki zawodowej i dba o jej przestrzeganie w miejscu pracy.
SOC1A_U01	Poprawnie stosuje poznaną terminologię z zakresu socjologii i pokrewnych nauk społecznych i humanistycznych.
SOC1A_U03	Potrafi wykorzystać teorie, koncepcje i pojęcia do analizy rzeczywistości społecznej oraz umie krytycznie ocenić ich przydatność w procesie analizy zjawisk społecznych.
SOC1A_W01	Zna podstawową terminologię socjologiczną.
SOC1A_W03	Zna podstawowe koncepcje teoretyczne w socjologii, zna różnice pomiędzy najważniejszymi paradygmatami analizy rzeczywistości społecznej.
SOC1A_W04	Zna główne sposoby wyjaśniania współczesnych zjawisk społecznych, jakie dominują obecnie w socjologii.